

C.H. Mackintosh

Gods volheid voor een leeg vat

1 Samuel 4 en 7

Deze beide hoofdstukken in 1 Samuel geven een illustratie van een beginsel dat wij overal in de Schrift vinden. Namelijk het volgende: wanneer de mens de juiste plaats inneemt, kan God hem in volmaakte genade tegemoet komen – in vrije soevereine genade. De volheid van God wacht op een leeg vat. Dit principe vinden we vanaf Genesis tot en met het boek Openbaring. We noemen dit beginsel liever een geweldig goddelijk feit. Het straalt in het evangelie van de genade van God en in de gemeenschappelijke en persoonlijke levensbeschrijvingen in het Oude en Nieuwe Testament.

Maar de mens *moet* de juiste plaats innemen, dat is een belangrijke voorwaarde. Alleen dan krijgt hij de juiste plaats voor Gods aangezicht. Als de mens zoals hij is, God ontmoet zoals *Hij is*, is er een antwoord op iedere vraag, een goddelijke oplossing voor elke moeilijkheid. Vanuit het standpunt van hopeloze verlorenheid krijgt de mens een duidelijk bevrijdend bewustzijn van Gods heil. Als de mens klaar is met zichzelf in ieder opzicht: met zijn slechte ik en met zijn goede ik, met zijn schuldige ik en met zijn rechtvaardige ik, kan hij zijn heil vinden bij de grote Heiland-God. Dit blijft waar vanaf het begin tot het einde van de weg. De volheid van God wacht op een leeg vat. De grote moeilijkheid is om het vat leeg te krijgen. Als dat zo is, is de hele zaak in orde. Omdat dan de volheid van God erin kan stromen.

1 Samuel 4

In deze hoofdstukken zien wij de toepassing hiervan bij het aardse volk van God. In 1 Samuel 4 wordt Israël verslagen door de Filistijnen. Maar in plaats van verootmoediging voor God in oprecht berouw en zelfoordeel vanwege hun vreselijke toestand en de nederlaag aan te nemen als Zijn rechtvaardig oordeel, was er bij hen ongevoeligheid en hardheid van hart. *‘Waarom heeft de HEERE ons vandaag vóór de Filistijnen verslagen?’* zo zeiden de oudsten (vs. 3). Maar de oudsten stonden niet op de goede plek. Zij hadden dit nooit gezegd, als zij hun slechte toestand hadden ingezien; dan hadden zij de reden wel geweten. Er was zonde in hun midden, nl. het slechte gedrag van Hofni en Pinehas: *‘Zo was de zonde van deze jonge mannen voor het aangezicht van de HEERE erg groot, want de mensen verwierpen hierdoor het offer van de HEERE’* (2:17). Maar het volk besepte die verschrikkelijke toestand niet en daarom had het geen behoefte aan een geneesmiddel. Ze zeiden: *‘Laten wij vanuit Silo de ark van het verbond van de HEERE bij ons nemen, en laat die in ons midden komen, opdat die ons zal verlossen uit de hand van onze vijanden’*. Wat een verblinding! Er was geen zelfoordeel, geen verootmoediging over de oneer die de naam en de dienst van de God van Israël was aangedaan, geen opzien tot Jahweh, geen gebroken en berouwvol hart. Niets van dat alles, maar wel de ijdele hoop dat de ark hen zou redden uit de hand van hun vijanden.

‘Toen zond het volk boden naar Silo, en men bracht vandaar de verbondsark van de HEERE van de legermachten, Die tussen de cherubs troont; en de twee zonen van Eli, Hofni en Pinehas, waren daar met de ark van het verbond van God’. Wat een situatie: de ark van God verbonden met twee goddeloze mannen. Vanwege de boosheid van deze mannen zou het rechtvaardige oordeel van een heilig God over het hele volk worden uitgestort. Niets is zo beledigend voor God als de vermetele poging om Zijn naam en waarheid te verbinden met kwaad. De zonde is al ernstig genoeg in Gods oog, maar het kwaad in verbinding te brengen met de naam en de dienst van Hem Die heilig en waarachtig is, is de ergste vorm van boosheid. Het brengt alleen maar het oordeel van God. Deze goddeloze priesters durfden de voorhoven van het heiligdom te verontreinigen door hun gruwelen en toch vergezelden zij de ark van God naar het slagveld. Wat een blindheid en verharding van hart: *‘en de twee zonen van Eli, Hofni en Pinehas, waren daar met de ark van het verbond van God’* (vs. 4). Dit vers laat heel in het kort de geestelijke toestand van het volk zien.

‘En het gebeurde, toen de ark van het verbond van de HEERE in het kamp kwam, dat heel Israël zo’n uitbundig gejuich aanhief dat de aarde dreunde’ (vs. 5). Het was

een ijdel en leeg gejuich en het werd gevolgd door een verpletterende nederlaag (vs. 10-11). Wat een toestand: de priesters gedood, de ark veroverd, de eer was weg uit Israël. De ark, waarop zij zo trots waren en waarop zij hun hoop hadden gevestigd om te kunnen overwinnen, was in de handen van de onbesneden Filistijnen gevallen.

Alles was verloren. Dat ene vreselijke feit – de ark van God in het huis van Dagon – vertelde het treurige verhaal van het falen van Israël en hun diepe val. God wil echtheid, waarheid en heiligheid in het leven van degenen bij wie Hij wil wonen: *'De heiligheid is Uw huis tot sieraad, o HEERE'* (Ps. 93:5). Het hoogste voorrecht dat zij bezaten was dat God in hun midden woonde, maar dit vereiste heiligheid. Hij kan Zijn naam niet verbinden met ongeoordeelde zonde, dat zou de ontkenning zijn van Zijn natuur; en God kan Zichzelf niet verloochenen. De plaats waar Hij woont, moet in overeenstemming zijn met Zijn natuur en Zijn karakter: *'Wees heilig, want Ik ben heilig'* (1 Petr. 1:16). Dit is een basiswaarheid, die vastgehouden en eerbiedig beleden moet worden en nooit losgelaten mag worden.

De geschiedenis van de ark in het land van de Filistijnen is ernstig en leerzaam. Israël had gefaald. Zij hadden zich helemaal onwaardig getoond ten opzichte van de aanwezigheid van de ark van het verbond van de Heere. De Filistijnen hadden de ark veroverd en die geplaatst in het huis van hun afgod, alsof de God van Israël en Dagon in hetzelfde huis zouden kunnen wonen. Een lasterlijke gedachte! Maar de goddelijke heerlijkheid die Israël had verlaten, handhaafde zichzelf in de duisternis en de eenzaamheid van de tempel van Dagon. God bleef God, hoe erg het volk ook faalde. Daarom zien wij dan ook dat de heerlijkheid van God in macht en glorie straalde, toen Israël faalde op de ark van Zijn getuigenis te passen en ze in handen liet vallen van de Filistijnen, toen alles naar de mens gesproken verloren was. Dagon viel en het Filistijnse land beefde onder de hand van de Heere. Zijn tegenwoordigheid werd voor hen onverdraaglijk en zij probeerden die zo spoedig mogelijk kwijt te raken. Het was bewezen dat Jahweh en de onbesnedenen niet konden samengaan: *'En welke overeenstemming heeft Christus met Belial? (...) En welke overeenkomst heeft Gods tempel met afgoden?'* (2 Kor. 6:15-16). Geen enkele!

1 Samuel 7

In 1 Samuel 7 vinden wij een heel andere situatie. Hier vinden we iets van het lege vat en de volheid van God, die het wil vullen. *'En het gebeurde vanaf de dag dat de ark in Kirjath-Jearim bleef, dat er veel dagen verliepen – het werden twintig jaren*

– en het hele huis van Israël wendde zich klagend tot de HEERE' (vs. 2). In hoofdstuk 5 en 6 kunnen wij zien dat de Filistijnen niets met Hem konden beginnen, maar in 1 Samuel 7 zien wij dat Israël het niet zonder Hem kon stellen. Dit is treffend en leerzaam. De wereld kan de gedachte aan de tegenwoordigheid van God niet verdragen. Dat zien wij al bij de zondeval in het boek Genesis. De mens vluchtte voor God, nog voordat God hem uit Eden verdreef. Hij kon Gods heilige tegenwoordigheid niet verdragen: *'Toen ik uw geluid in de hof hoorde, werd ik bevreesd, want ik ben naakt; daarom verborg ik mij'* (Gen 3:10). Sindsdien is dit altijd zo gebleven. Als een onbekeerde in de hemel kon komen, zou hij er zo snel mogelijk weer weggaan. Wat een veelzeggend feit! Het stempelt het hele menselijke geslacht als diep gezonken. Als een mens de tegenwoordigheid van God niet kan verdragen, waar is hij dan geschikt voor en waar is hij toe in staat? Dit zijn ernstige vragen.

'Toen sprak Samuel tot het hele huis van Israël: Als u zich met uw hele hart tot de HEERE bekeert, doe dan de vreemde goden uit uw midden weg, ook de Astartes, richt uw hart op de HEERE en dien Hem alleen. Dan zal Hij u uit de hand van de Filistijnen redden. Daarop deden de Israëlieten de Baäls en de Astartes weg, en zij dienden de HEERE alleen. Verder zei Samuel: Roep heel Israël in Mizpa bijeen, dan zal ik voor u tot de HEERE bidden. Zij kwamen in Mizpa bijeen, schepten water en goten het uit voor het aangezicht van de HEERE. Zij vastten op die dag en zeiden daar: Wij hebben tegen de HEERE gezondigd. Zo gaf Samuel leiding aan de Israëlieten in Mizpa' (vs. 2-6).

Dit is een andere situatie dan in hoofdstuk 4. Hier vinden we het lege vat klaar om de volheid van God te ontvangen. Nu is er geen inbeelding meer, geen zoeken naar een uiterlijke vormendienst. Het is alles werkelijkheid, een werk in het hart. In plaats van trots geroep wordt er water uitgegoten: een beeld van uiterste zwakheid en nietswaardigheid. In één woord: de mens neemt de juiste plaats in, en dat is de voorbode van het feit dat God *Zijn* plaats gaat innemen. Dit beginsel vinden we in de hele Bijbel terug. Het is samen te vatten in de korte, veelbetekenende zin: *'Bekering en vergeving van zonden'*. Berouw is de juiste plaats voor de mens. Vergeving van zonden is Gods antwoord daarop. Berouw spreekt van het lege vat. Vergeving is de volheid van God. Als deze elkaar ontmoeten, is alles in orde.

Dat komt sterk naar voren in 1 Samuel 7. Israël neemt zijn ware plaats in, en God is vrij om voor het volk tussenbeide te komen. Zij hadden beleden dat zij waren als water dat wordt uitgestort op de grond en dus hulpeloos en waardeloos is. Dit was alles wat zij konden zeggen van zichzelf, en dat was genoeg. Nu kon God beginnen en afrekenen met de Filistijnen. Als God vóór ons is, wie kan dan tegen ons zijn (vs. 9-12)? In 1 Samuel 4 hoorden we de bluf en het geschreeuw van Israël, maar hier

in hoofdstuk 7 rolt de donder van Jahweh. Eerst menselijke verwaandheid en hoogmoed gevolgd door een smadelijke nederlaag, maar nu goddelijke kracht en een schitterende overwinning.

De Filistijnen wisten niets van wat er had plaatsgevonden: het uitgegoten water, het berouwvolle geroep, het offeren van het lam, de priesterlijke voorbede. Wat kon een onbesneden Filistijn van al deze dingen afweten, niets! Toen de aarde dreunde door het hoogmoedige geroep van Israël konden zij het horen. De wereld kan zelfvertrouwen en zelfverzekerdheid begrijpen en waarderen, maar daarbij wordt God buitengesloten. Maar een gebroken hart en een verslagen geest, *daarin* vindt Hij Zijn vreugde. Toen Israël de laagste plaats innam, de plaats van verootmoediging en belijdenis, toen werd de donder van de Heere gehoord en de legers van de Filistijnen werden verstrooid en verslagen. De volheid van God wacht altijd op een leeg vat. Dat is een kostbare waarheid, laten wij meer hieraan denken.

1 Samuel 4 en 7 herinneren ons aan de gemeenten van Filadelfia en Laodicea uit Openbaring 3. Laodicea stelt een toestand voor die wij moeten vermijden, Filadelfia een toestand die wij ernstig zouden moeten najagen. In de eerste gemeente heerst er veel zelfbehagen en Christus staat buiten, in de laatste is er een bewustzijn van zwakheid en nietswaardigheid. Maar in Filadelfia wordt de Persoon van Christus verhoogd, geliefd en geëerd, Zijn Woord bewaard en Zijn naam geprezen. Deze dingen gaan samen tot aan het einde. De laatste vier van de zeven gemeenten laten ons de vier fasen zien van de geschiedenis van de kerk tot aan het einde. Thyatira vertegenwoordigt het katholicisme. Sardis toont het protestantisme. In Filadelfia zien wij de juiste toestand van het hart, de houding die bij iedere gelovige aanwezig moet zijn en trouw moet worden nagestreefd. Laodicea stelt de hoogmoedige toestand voor, waarvan wij een heilige afschuw zouden moeten hebben.

Filadelfia is even aangenaam voor Christus, als Laodicea weerzinwekkend is voor het hart van Christus. De eerste zal Hij maken tot een pilaar in de tempel van Zijn God, de laatste zal Hij uit Zijn mond spuwen. De satan zal dat gebruiken en er een plek van maken voor iedere onreine en hatelijke vogel, het grote Babylon! Een vreselijke zaak voor allen die het betreft. Maar denk eraan dat zelfs de bewering Filadelfia te zijn, in werkelijkheid de geest van Laodicea tentoonspreidt! Daar waar verbeelding, aanmatiging, zelfverzekerdheid en zelfbehagen is, vinden wij de geest van Laodicea – waarvoor de Heer al de Zijnen mag bewaren. Laten wij tevreden zijn om niets en niemand te zijn in deze hoogmoedige wereld. Laat het onze wens zijn te wandelen in de schaduw, voor wat betreft de eer van mensen, maar laten wij nooit de zonneschijn van het aangezicht van onze Vader verlaten en altijd bedenken: de *volheid* van God wacht op een leeg vat.

